

Täysistunto

Torstai 13.2.2020 klo 16.00—18.47

3. Kesäaika pysyväksi ajaksi

Kansalaisaloite KAA 12/2019 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 1 tunti ja 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.03 **Terhi Koulumies kok:** Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Haluan antaa lämpimän tukeni tälle kansalaisaloitteelle. Kiitos sen tekijöille, olette tärkeällä asialla. Ylipäänsä eduskuntaan päätyneet kansalaisaloitteet ovat kaikki olleet hyviä ja sellaisia, että on oikeastaan tullut ihmetelleeksi, kuinka niiden kuvaamiin epäkohtiin ei ole aiemmin puututtu. [Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koulumies, odotatteko hetken. — Pyydän siirtymään keskustelemaan yksityisiä keskusteluja tuonne ulkopuolelle. — Jatetaan asian käsittelyä, olkaa hyvä.

Tosiaan kannatan tätä aloitetta. Toivon, että kellon siirtely kesä- ja talviajan välillä loppuu pian. Siitä on ollut ihmisille enemmän haittaa kuin hyötyä. Varsinkin vuorokausirytmimenee siirtelystä sekaisin. Siitä tulee joitain todella vakaviakin terveydellisiä haittoja. Esimerkiksi on huolestuttavaa, että on todettu, että kellon siirtely lisää ihmisen riskiä saada infarkti jopa 15 prosentilla.

Yksi hyvä puoli tästä jo liian pitkäksi venyneestä kellojensiirtoepisodista on kuitenkin ollut eli se, että olemme voineet huomata, että kesäaika on suomalaisille paljon parempi kuin talviaika. Aiemmin sitä ei ole voinut havaita niin konkreettisesti kuin nyt, koska kelloajat ottaa usein annettuina. Talviaikaa eli entistä normaaliaikaa pidettiin ennen itsensänselvyytenä — vasta nyt olemme nähneet, että paremminkin voisi olla.

Päivän pimeys talviaikana on masentavaa. Kun tulee töistä tai koulusta kotiin, on ihan yhtä pimeää kuin silloin, kun lähti sinne. Jos siirtyisimme pysyvään kesäaikaan, päivään tulisi enemmän valoa. Se piristäisi mieltä ja kannustaisi ulkoilemaan ja liikkumaan, kun valo antaa energiaa. Jos taas siirtyisimme pysyvään talviaikaan, saisimme lisää valoa vain hyvin varhaisiin aamuihin tai aamuyöhön. Mitä hyötyä siitä olisi? Sehän menisi ihan hukkaan useimmilla ihmisillä. Sen sijaan kesäaika toisi valoa niihin vuorokaudenaikoihin, jol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

loin ihmiset ovat hereillä, ja se kuulostaa paljon järkevämältä. Jos pitää siis valita 400 tuntia enemmän pimeyttä tai 400 tuntia enemmän valoa, niin kuka hullu valitsisi sen pimeyden? Minä ainakin valitsisin sen valon.

Jotkut puolustavat talviaikaa sillä, että kesäaikaan siirtyminen tarkoittaisi, että Suomi siirtyisi Moskovan aikaan. Se on tavallaan ihan hyvä pointti, mutta talviajassa me kuuluisimme Itä-Euroopan aikaan, emme lännen aikaan. Ja itse asiassa talviajan määräsi Suomeen alun perin Venäjän tsaari 1800-luvulla.

Tiedän, että talviajalla on omat kannattajansa, ja osittain se johtuu ehkä siitä, että se oli aikaisemmin Suomen normaaliaika. Talviaika voi olla joidenkin mielestä paluu tuttuun ja turvalliseen. Sellainen ajattelu on kuitenkin menneisyyden romantisoimista, sellainen epärealistinen haavekuva, että ennen olisi ollut paremmin. Välillä muutos voi olla ihan hyvä asia, se voi olla muutos parempaan. Ja siirtyminen kesäaikaan olisi tämmöinen hyvä uudistus eli parannus entiseen verrattuna.

Arvoisa puhemies! Pikku loppukevennys tähän, nimittäin kun tuosta kellojen siirrosta keskusteltiin pari vuotta sitten enemmän, niin kirjoitin blogiin silloin semmoisen niin kuin vitsiksi ajatellun ehdotuksen, että laitetaan riita poikki puolestavälistä, että valitaan uusi aika niin kuin kesäajan ja talviajan puolestavälistä, puoli tuntia kumpaankin suuntaan, ja ajattelin, että tämä oli tosi hauskaa huumoria. Vähänpä tiesin, koska sitten, kun perehdyin asiaan tarkemmin, sain tietää, että aikaisemmin meillä oli vähän tämänkaltainen järjestely. Nimittäin, kun Suomessa alun perin sidottiin kellonaika Greenwichin aikaan, se tapahtui vasta vuonna 1921, ja sitä ennen se poikkesi tästä virallisesta ajasta 20 minuuttia ja runsaat 10 sekuntia.

Mutta jos nyt on kerran valittava tasatunneista, niin kannatan kesäaikaa ja toivon, että myös eduskunnan enemmistö kallistuisi tämän kansalaisaloitteen puolelle. — Kiitos.

17.07 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut paikallaolijat! Yksi asia on minun mielestäni aivan selvä: itse en ainakaan kannata tätä pysyvää marraskuuta, mutta se on sitten toinen asia. Mutta kellojen kääntelystä meidän tulee joka tapauksessa päästä eroon. Itse asiassa tätä kellojen jokavuotista tai kaksi kertaa vuodessa tapahtuvaa kääntelyä on kuvattu laillistetuksi rikokseksi hyvää yöunta vastaan. Samaan aikaan, kun toivottavasti luovumme jokakeväisestä ja -syksyisestä kellojen kääntelystä, niin toivottavasti samalla vaihdamme myös aikavyöhykettä. Itse asiassa meidän kannattaisi ottaa käyttöön aika, missä olisimme heräämässä arkeen ensimmäisinä. Nyt siis olemme aikavyöhykkeemme länsilaidalla. Meidän siis kannattaisi siirtyä Keski-Euroopan aikavyöhykkeeseen, silloin olisimme vyöhykkeen itälaidalla. Se olisi terveyden kannalta itse asiassa ihannesijainti: näin aamut ja illat valostuisivat. Se olisi unen kannalta hyvä ja valo karkottaisi kaamosoireitakin. Kesäaika on siis itse asiassa terveyden kannalta kyllä oikeasti kahden tunnin virhesiirto.

Arvoisa puhemies! THL:n tutkimusprofessori ja psykiatri Timo Partonen esitti pysyvää talviaikaa vuosia sitten, ja häneltä silloin itse idean nostin esille myös eduskunnassa kesäaikaesityksen yhteydessä. Tässä siis siirtäisimme aikamme Keski-Euroopan aikavyöhykkeeseen. Aika olisi siis sama kuin Ruotsissa ja muussa läntisessä Euroopassa. Näin itse asiassa eletään jo tällä hetkellä esimerkiksi Pohjois-Norjassa, jossa aamut ovat valoisampia. Tromssassa tehdyn lääketieteellisen tutkimuksen mukaan nämä tutkimukset ovat tukeutuneet tätä muutosta. Kaamosoireet ovat vähentyneet, aikavyöhykkeiden itäreunoilla lapsetkin on todettu virkeämmiksi kouluissa ja niin edelleen. Iltojen venyminen ei ole terveydel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

le hyväksi. Univaje on kasvanut samassa suhteessa kuin niin sanottujen iltavirkkujenkin määrä. Ymmärrän tämän valoisuuden näkökulmasta, tämän nyt tehdyn esityksen, jota esimerkiksi Suomen Latu on puoltanut siitä näkökulmasta, että illat olisivat valoisampia ja esimerkiksi liikuntaan olisi paremmat mahdollisuudet, mutta terveyden kannalta, jos katsotaan kokonaisuutta ja hyvää yöunta, näin ei kannattaisi toimia. Samoja ongelmia kuin meillä tällä hetkellä Suomessa on, on muuten havaittu myös Espanjassa, joka sekin on niin sanotusti väärässä aikavyöhykkeessä, natsi-Saksan peruja. Oikea aikavyöhyke löytyy itse asiassa katsomalla taivaalle keskipäivällä. Auringon ollessa korkeimmillaan pitäisi kellon näyttää 12:ta. Näin muuten minullekin lapsena opetettiin, vaikka se ei Suomessa siis paikaansa pidä. Etelä ei ole siellä, missä aurinko meillä kesällä puolipäiviltä on. Kesäajasta johtuen aurinko paistaa meillä etelästä vasta yhden tai puoli kahden aikaan. Kesäajasta luopuminen ja oikean aikavyöhykkeen valitseminen siis oikaisisi tämän ja nimenomaan terveellisempään suuntaan. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksen mukaan kesäaikaan siirtyminen häiritsee myös yöunta tekemällä siitä katkonaista sekä kevyempää vaikuttaen samalla vireystasoon sekä työtehtävien suorittamiseen. Unitutkijat uskovatkin, että kellojen siirtelyllä hankaloitetaan väestön rytmejä siinä määrin, että kesäaikaan siirtymisestä saatavat hyödyt eivät ole enää sen arvoisia. Kellojen siirtämisestä johtuvat häiriöt havaitaan helpoiten kiireisessä ja vaativassa työssä ja lisäksi ne aiheuttavat fyysisiä sekä psyykkisiä oireita. Tutkimuksissa onkin havaittu, että esimerkiksi sydäninfarktien määrä lisääntyy aina keväisin ja syksyisin kellojen siirtämisen aikaan. Kellojen siirtämisestä aiheutuu myös paljon vaivaa ja sekaannuksia ja lisäksi ne kuormittavat yhteiskuntaa sekä yksilöä. Kesäaikaan siirtyminen on usein ongelma myös eläinten parissa toimiville, erityisesti maatalousalalla. Eläimet eivät yleensä omaksu kesäaikaa, vaikka ympäröivä yhteiskunta muuttaisi elämänrytmiansä. Tuotantoeläimien rytmiä pyritäänkin tiloilla muuttamaan porrastetusti, mutta tästäkin huolimatta ajanmuutos voi olla liian suuri rasitus monille kotieläimille.

Arvoisa puhemies! Suomi siirtyy kesäaikaan siis maaliskuun viimeisenä sunnuntaina, ja syksyisin maamme poistuu kesäajasta lokakuun viimeisenä sunnuntaina. Aikanaan maamme ottaessa kesäajan toisen kerran käyttöön vuonna 1981 sitä perusteltiin energiansäästöllä auringonvalon riittäessä myöhempään ja aikaeron säilyvyydellä tärkeimpiin kumppaneihimme. Nykyisinhän työelämä toimii jo 24/7-periaatteella, ja niin sanotulla virastotyöajalla ei ole enää suurta merkitystä digitalisoituneessa globaalissa tietoyhteiskunnassa. Muutama vuosi sitten aikaeromme Venäjäänkin kasvoi kahteen tuntiin, kun naapurimaamme otti kesäajan käyttöön pysyvästi.

Arvoisa puhemies! Oikeastaan minusta tärkeintä olisi se, että nyt pääsisimme tästä kellojen kääntelystä eroon. Siitä Euroopan unionin pitäisi pystyä tuo päätös tekemään. Itse olen sitä mieltä, että tätä asiaa pitää lähestyä ennen muuta terveyden näkökulmasta, ja tässä edellä on siihen aika painavia perusteita.

17.14 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos kansalaisaloitteen vastuuhenkilöille. Aloite keräsi tuekseen lähes 54 000 kannatusilmoitusta.

Valtaosa suomalaisista eli noin 87 prosenttia kannattaa kellojen siirtelyn lopettamista. Kellonaikojen siirtely koetaan turhaksi ja ylimääräistä vaivaa aiheuttavaksi. Osalle ihmisistä tunninkin muutos aiheuttaa uniongelmiä, ja maataloudessa ja karjataloudessa tulevat omat ongelmansa, kuten edustaja Heinonen tässä juuri totesi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

Viime vaalikaudella eduskunta käsitteli kansalaisaloitetta, jossa toivottiin kellojen kesäaikaan muuttamisen lopettamista. Koska yksittäinen Euroopan unionin jäsenvaltio ei voi päättää asiasta itsenäisesti, aloite hylättiin. Liikenne- ja viestintävaliokunta kuitenkin korosti, että valtioneuvoston tulee ryhtyä vaikuttamaan voimakkaasti ja aktiivisesti EU-tasolla siten, että kellojen kesäaikaan siirtämisestä luovutaan yhtenäisesti koko Euroopan unionin alueella. EU:ssa uudistuksen voimaansaattaminen on lykätty vuoteen 2021. Asiassa ei ole saavutettu EU-jäsenmaiden kesken yhteisymmärrystä. Kellojen siirtely jatkuu.

Nyt käsittelyssä olevassa kansalaisaloitteessa näkökulma on toiseen suuntaan kuin viime vaalikaudella. Ensinnäkin korostan vielä: kannatan kellonaikojen siirtelyn lopettamista. Tämän käsittelyssä olevan aloitteen mukaisesti olisin tyytyväisempi, jos siirtyisimme pysyvästi kesäaikaan, se toisi lisää valoa iltoihin. Suomen Ladun mukaan Etelä-Suomessa arki-iltoihin tulisi vuodessa noin 80 tuntia lisää valoisaa aikaa verrattuna nykyiseen järjestelmään, jossa kelloja siirrellään.

Suomi ei tässä todellakaan voi yksin päätöksiä tehdä. Tämä on EU:n asia, ja muutokset on tehtävä yhtenäisesti koko EU:n alueella. Toivon, että asia saadaan ratkaistua. — Kiitos.

17.17 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Alkuun esitän kiitokset kansalaisaloitteen tekijöille keskustelun herättämisestä asian tiimoilta.

Viime kaudella tätä asiaa käsiteltiin niin ikään kansalaisaloitteen ja muutamankin toimenpidealoitteen pohjalta. Liikenne- ja viestintävaliokunnan asiantuntijakuulemisissa, kuten kansalaisaloitteesta ja kansalaiskeskusteluissakin, on tuotu ansiokkaasti esiin kesä- ja talviaikaan pysyvästi siirtymisen etuja ja haittoja. Asia ei ole yksiselitteinen. Kansalaisaloitteen perustelut kesäaikaan jäämiselle: lisää valoisan ajan määrää päivässä, mikä mahdollistaa enemmän liikunta-aikaa ja vaikuttaa liikenneturvallisuuteen. Tämä on fakta. Kuitenkin valiokunnan asiantuntijakuulemisissa tohtoreiden ja professoreiden esittämät terveysperusteet, muun muassa vaikutukset uneen ja virkeyteen sekä mahdolliset aivo- ja sydänverenkierron riskit, ovat faktoja nekin.

Tiedämme kuitenkin, ettei kellojen siirtelyn lopettaminen ole Suomen päätäntävallassa oleva asia. Varsinainen kellojen siirtämisen lopettamisesta päättäminen on viime kädessä EU:ssa. Meidän roolimme on tehdä esitys siitä, mihin aikaan haluamme kuulua. Eduskunnan ja hallituksen tulee kuitenkin vaikuttaa ja edistää EU:ssa tämän asian ratkaisua mielellään mahdollisimman pikaisesti.

Sinänsä oma mielipiteeni talvi- ja kesäaikaan pysyvästi siirtymisestä ei ole vielä kummallakaan puolella. Yhtä oikeaa ratkaisua tuskin on, mistä kertoo myös liikenne- ja viestintäministeriön viime vuonna toteuttama kysely kansalaisille. Siinä vajaasta 700 000 suomalaisesta vastaajasta 52 prosenttia puolsi talviaikaa ja 48 prosenttia kesäaikaa.

Eduskuntakäsittelyssä meidän pitää saavuttaa yhteisymmärrys siitä, miten toimitaan, mitkä faktat ovat merkittävimpiä ja minkä pohjalta päätös tehdään. Eduskunta arvottaa sen, mitkä seikat painavat vaakakupissa eniten. Tärkeintä kuitenkin on, että tästä järjettömästä kellojen siirtelemisestä päästään eroon.

17.19 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Suomessa on puhuttu jo kauan siitä, onko kellojen edestakaisessa venkslaamisessa joka ikinen syksy ja kevät mitään järkeä. Sitä on tehty yhtäjaksoisesti vuodesta 1981 lähtien, kokeilumielessä jo aikaisemminkin. Vuodesta 2002 kesä- ja talviaikaan siirtymisestä on säädellyt EU-direktiivi. Kansallisesti Suomi ei siis ole voinut päättää kellojen siirtelystä luopumisesta, vaan asia olisi päätettävä EU:ssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

Euroopan parlamentti on äänesti Suomen aloitteesta kellonsiirtojen lopettamisesta 26. maaliskuuta 2019 ja hyväksyi äänin 410—192 esityksen, jonka piti siis tarkoittaa sitä, että tämä venkslailu Euroopan unionin alueella päättyy. Asiassa ei kuitenkaan edelleenkään ole yhtenäisyyttä, mikä on perin harmillista. Suurin osa suomalaisista on siis kyllästynyt kellojen siirtelyyn. Olisiko siirryttävä talvi- eli normaaliaikaan vai kesäaikaan, jakaa mielipiteitä huomattavasti enemmän. Suomessa kesä- ja talviaikaa on kannatettu melko tasaisesti.

Puhemies! Muutama huomio. Monet pitävät tärkeänä, että aikaero Skandinaviaan tai Keski-Eurooppaan ei kasva nykyisestä yhdestä tunnista. Tällöin kesäaikaan siirtyminen puoltaisi mahdollisesti näitä näkemyksiä. Suomen tosiaan kannattaakin katsoa sitä, mitä naapurivaltioissamme mahdollisesti tapahtuu. Tanska saattaa olla päätyvässä kesäaikaan, koska se haluaa pysyä samassa aikavyöhykkeessä naapurivaltio Saksan kanssa. Vastaavasti Ruotsi olisi tekemässä kenties samoin, jotta Tanskan suhteen ei syntyisi aikaeroa erityisesti Juutinrauman sillan yli kulkevien työmatkojen takia. Vastaavanlaista pohdintaa pitää myös Suomen tehdä. Mikäli Ruotsi siirtyisi kesäaikaan mutta Suomi päätyisi talviaikaan, kasvaisi Suomen ja Ruotsin välinen aikaero nykyisestä yhdestä tunnista kahteen tuntiin.

Kesäaikaa perustellaan myös sillä, että aikuisille jää työpäivän jälkeen aikaa ja valoa elää ja harrastaa. Tämä on itse asiassa kohta, johon on hiukan pysähdyttävä. Ajattelemme asiaa kenties liikaakin aikuisten näkökulmasta? On myös tosiasia, että kesäaikaan siirtyminen vaikuttaa vuodenvaihtuksen aikana aamupimeän lisääntymiseen. Talviajalla on siis pyritty tasoittamaan aamu- ja iltapimeät. Kysymystä pohdittaessa meidän tuleekin ottaa huomioon myös päiväkotien ja kouluihin aamupimeällä marssivat lapset, eikä päätöstä harkittaessa voi ajatella pelkkiä aikuisia. Lisääkö se siis aamujen turvattomuutta, niin että lasten päiväkotien ja koulumatkat käyvät vaarallisemmaksi? Vaikuttaako se lasten vireystilaan, kun ympärillä on kasaantunut pimeys?

Puhemies! Tuskin tämäkään asia on pelkästään mustavalkoinen. Asiaa pohdittaessa onkin huomioitava monet seikat. Emme voi pelkästään keskittyä vaikkapa meihin aikuisiin, vaan keskustelussa tulee nähdä koko Suomi ja eri elämänvaiheissa olevat ihmiset. Sen kokonaisuuden ymmärtämisen kautta kykenemme myös kirkasmielisiin ratkaisuihin.

Puhemies! Todellakin, pääasia olisi, että tämä kellojen venkslailu saataisiin päätökseen.

17.24 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Suomi on hieno ja pitkä maa. Maamme sijainti täällä Euroopan arktisella alueella antaa sille monia erityislaatuja piirteitä, ja yksi on tietysti upeat vuodenaajat, valon ja hämärän huomattava vaihtelu vuodenvaihtuksen aikana. Jos karrikoidusti puhutaan, niin meillä on kesällä aina valoisaa ja talvella aina pimeää. Tietysti, kun Suomi on pitkä maa, tässä on hieman vaihtelua siitä, mitä se on Lapissa yöttömän yön tai talvella kaamoksen osalta sitten suhteessa näihin vaikkapa pääkaupunkiseudun kesän valkoisiin öihin ja tähän talven pitkään marraskuuhun, jota kestää useita kuukausia, mutta siitä voidaan joka tapauksessa lähteä, että kun meillä vuodenvaihtuksessa tämä valon ja pimeän ajan vaihtelu on niin suurta, niin ei ole ehkä kaikkein olennaisinta, millä aikavyöhykkeellä Suomi sijaitsee, sen kannalta, kuinka hyvin me täällä voimme, vaan sillä on merkitystä, miten asemoimme itsemme suhteessa muihin maihin, jotta arki sujuu järkevästi tässä eurooppalaisessa ja pohjoismaisessa viitekehyksessä, jossa asumme ja elämme.

Tosiaan on harmillista, että kun Euroopan unionin piirissä on ollut sinänsä hyvä tarkoitus, että tästä jatkuvasta kellojen vaihtamisesta kesä- ja talviajan välillä päästään eroon, niin Euroopan unioni ei ole yhdessä kyennyt tekemään ratkaisuja sen suhteen, mikä aika

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

valitaan. Nyt uhkaa muodostua tilanne, että Suomi jäisi talviaikaan ja Ruotsi jäisi kesäaikaan. Ajatelkaapa Tornion ja Haaparannan kaksoiskaupunkia. Kun käyt kauppa-asioilla siinä rajan toisella puolella ihan muutta mutkitta, niin kuin arjessa pohjoisessa on tapana, vallitsisi kahden tunnin aikaero. No, siinä sen vielä jotenkin ymmärtää, kun siirrytään idästä länteen, että kello on vähemmän, mutta ajatelkaapa vaikka, että kun Näämöstä käydään Neidenissä Norjan puolella — siirrytään siis Suomesta, joka on lännessä, itään Norjaan — niin siinäkin olisi kahden tunnin aikaero. Kello olisi Norjassa siellä idässäpäin kaksi tuntia vähemmän.

Elikkä aivan arjen asioinnin kannalta, Suomen kauppasuhteiden kannalta ja kansainvälisen liikenteen kannalta aivan a ja o olisi se, että pyrimme vähintäänkin siihen, että aikaero muihin Pohjoismaihin ja Keski-Eurooppaan ei kasva, mutta ajattelisin jopa niin, että jos suinkin voimme saada tiedemiehiltä ja kansanterveyden asiantuntijoilta vihreää valoa sille ajatukselle, että kuroisimme mieluummin jopa tämän aikaeron umpeen niin, että Suomi olisi muiden Pohjoismaiden ja tärkeimpien kauppakumppaniemme Saksan, Alankomaiden, Belgian ja Ranskan kanssa samalla aikavyöhykkeellä, tällä olisi varmasti monenlaisia merkityksiä.

Mutta, arvoisa puhemies, korostan sitä, että haluan myös itse perehtyä ja toivon, että valtiokuntakäsittelyssä tietysti tarkasti perehdytään tiedemiesten ja terveydenalan asiantuntijoiden ymmärrykseen siitä, mikä myös suomalaisten kansanterveyden kannalta on hyvä. Näen, että kun vietämme yli 90 prosenttia päivästä, vuorokaudesta, sisätiloissa keinovalossa, niin jos suinkin voimme tehdä Suomessa uudistuksia, jotka lisäävät sitä aikaa, joka kutsuisi meitä ulos liikkumaan raittiiseen ilmaan liikuntaharrastusten pariin valoisassa, niin se olisi hyvä uudistus, ja tämä ilman muuta puoltaa tätä kesäajan lisäämistä.

En yhtään vähättele sitä, minkä edustaja Kivisaari toi omassa puheessaan esiin, että vastaavasti aamut muuttuvat ehkä pimeämmiksi ja aamulla vaikkapa se koulutie tai tarhamatka olisi sitten pidemmän aikaa hämärässä, mutta edelleen korostan sitä, että valon ja pimeän ajan vaihtelu Suomessa on niin valtavaa. Tähän aikaan keväästä pohjoisimmassa osassa maata siis päivä pitenee lähes tunnin viikossa. Se on aivan valtava muutos. Jos ikään kuin emme suomalaiset ihmiset selviäisi siitä, että tarhaan kuljemme vaikkapa hämärässä edellisellä viikolla ja seuraavalla viikolla sitten onkin jo vähän valoisampaa, niin emmehän me pärjäisi täällä ollenkaan.

Elikkä jos se iltapäivän töiden jälkeen oleva hetki on sellaista aikaa, että silloin vaikkapa perhe yhdessä voi mennä valoisaan harrastamaan näin keväällä luistelua tai hiihtoa — anteeksi, en halua pahoittaa täällä etelässä kenenkään mieltä, [Jari Myllykoski: Sukset vain jalkaan!] mutta tuolla pohjoisessa hiihtoa tai luistelua perheen kesken ja täällä etelässä voi sitten muuten käydä ulkoilemassa — niin ilman muuta tämä kesäaikaan vakiintuminen olisi Suomen kannalta hyvä asia. — Näin, arvoisa puhemies, lyhyesti haluan tätä perustella.

17.30 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! ”Kesä- vai talviaika?” on varmasti se asia, mikä puhuttaa tällä hetkellä Suomea kovasti. Mielestäni kuitenkin tärkeintä on, että lopetettaisiin se edestakaisin vehtaaminen ja kellon siirtely edestakaisin aina syksyisin ja keväisin, koska se kuitenkin tuntuu aika älyttömälle — ja vähän ihmeelliseltä tuntuivat alun perin ne perusteetkin, minkä takia tämä otettiin käyttöön. Se ei ollut oikein hyvin perusteltu juttu. Nykyään siitä tulee kuluja, ja tämä kellojen siirteleminen on tosi hankalaa. Mutta sen vaihtaminen taas siihen, että ei siirrellä kelloja, ei ole mitenkään yksinkertaista: kun EU tulee vastaan, niin se menee hyvin monimutkaiseksi ja byrokraattiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

Tärkeätä kuitenkin olisi, että vihdoinkin jossain vaiheessa tultaisiin siihen tulokseen, että ei siirreltäisi edestakaisin näitä kelloja. Näkisin sen hyvin tärkeäksi asiaksi.

17.31 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Kesäaikaa, talviaikaa tai ajatonta aikaa. Jos tämä kyseinen kansalaisaloite olisi tullut kaksi vuotta sitten, niin olisin ollut täällä varmasti yhtä lailla kuin edustaja Autto samoin argumentein puolustamassa sitä, että juuri tämä on se oikea suunta. Mutta kun tätä viime kaudella valiokunnassa käytiin läpi, niin keskeistä, miksi minä muutin kantani, oli ihmisten terveys, ja tulin vakuuttuneeksi siitä, että tässä tilanteessa kauppa ja merenkulku on toisarvoinen asia, kun keskustellaan siitä, mikä on suomalaisten terveys. Sairas ei kauppaa tee, vaikka se olisi kellonaikojen kohdalta mahdollisempaa.

Minä en ole mikään lääkäri, enkä halua edes ruveta ajattelemaan, että kun meillä tällä hetkellä mielenterveysongelmat on yksi suurimpia diagnooseja, joka aiheuttaa työkyvyttömyyttä, tällä kesäaikaan ja talviaikaan siirtelyllä olisi siinä jotakin merkitystä, mutta ne tutkimustulokset, mitä oli meilläkin valiokunnassa viime kaudella käsiteltyä, osoittivat kuitenkin — tätä sairastavuutta esimerkiksi edustaja Heinosen hyvin perusteellisessa puheenvuorossa tuotiin esille — kuinka näitten sydäntautien riski lisääntyy kellojen siirtelyllä, siinä vaiheessa. Onkin hyvä, että nytkin, kun valiokunta tätä asiaa käsittelee, muodostetaan mielipide sen perusteella. Mutta tässä vaiheessa, sen viime kauden osalta, olen kääntynyt kyllä niin sanotun normaalin ajan kannalle, ja ihan yksinkertaisesta syystä, että niitä negatiivisia vaikutuksia, joita kesäajassa olisi, on kuitenkin se valveilla pitäminen. Meillä on erittäin paljon niitä nuoria, joilla on univaikeuksia, ja se tuo raskautta heidän koulunkäyntiinsä. Siinä suhteessa minä uskon, että näillä asioilla on kyllä joku korrelaatio. Siitä pahoinvoinnista, mitä jo opiskelijoilla on, varmasti osa on sitä, että meillä pitäisi olla normaaliaika, mikä näitten tutkimusten perusteella, mitä THL:kin on tehnyt, on selvä asia.

Siksi on hyvä, että meillä on tällainen elementti kuin kansalaisaloite, ja tämäkin aloite pitää käsitellä sitä kunnioittavasti, ja siltä osin kansan mielipidettä pitää kuulla, eikä ennakolta pidä tuomita mitään omien mielipiteittensä vuoksi. Mutta viime kausi sen minulle kertoi, että olen tässä kohtaa enemmän ihmisten terveyden kuin kaupan ja merenkulun kannalla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Otetaan yksi puheenvuoro, ja sitten ministeri sen jälkeen.

17.34 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Aktiiviset kansalaiset ovat tämän kansalaisaloitteen myötä nostaneet jo paljon, vuosia puhuttaneen aiheen jälleen esille. Todistettavasti tästä kellonaikojen siirtelystä on terveydellisiä haittoja, ja sen vuoksi siirtelystä luopuminen on kannatettavaa, ja näin Suomikin on linjannut tätä aiemmin käsitellessään. Kansalaisiltakin on vahva tuki siirtymiseen: yhdeksän kymmenestä kannattaa kellojen siirtelystä luopumista. Viime kaudella, kun käsitelimme liikenne- ja viestintävaliokunnassa tätä siirtelystä luopumista, liikenne- ja viestintäministeriön osalta järjestettiin kysely, ja niukasti talviaika sai kansalaisilta enemmän myöskin mielipiteinä kannatusta, ja kuten tässä edellä olevassa puheenvuorossa esille tuotiin, myös asiantuntijat vahvasti tuota puolsivat. No, se on viime kauden käsittelyä, ja sitä voidaan varmasti hyödyntää myöskin tämän aloitteen kohdalla liikenne- ja viestintävaliokunnassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

Mutta tosiasia on, että tämä asia päätetään ennen kaikkea EU:n tasolla, ja Suomen osalta tarvitaan aktiivista vaikutusta siihen, että EU kykenee tekemään tämän päätöksen, että kellojen siirtelystä luovutaan. Ja nyt, kun Suomi oli puheenjohtajakaudella vetovastuussa, niin Suomi on aktiivisesti ja vahvasti tätä asiaa myöskin pyrkinyt edesauttamaan. Tärkeää on, että kun tehdään näitä kansallisia päätöksiä, tämä tehdään aktiivisesti, erityisesti tämän aikavyöhykkeistä luopumisen osalta tehdään aktiivisesti kansainvälisesti koordinoitusti, ettei esimerkiksi EU:n sisälle synny hyvin ristiriitaisia aikaeroja, joista aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia ja ongelmia muun muassa lentoliikenteen järjestämisen osalta.

Mutta otamme tämän aloitteen valiokuntaan mielenkiinnolla jälleen käsittelyyn, ja päädymme sitten ratkaisuumme.

17.37 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Ajattelin tuoda tähän ansiokkaaseen keskusteluun hiukan taustaa ja tilannekatsausta, miltä asia näyttää hallituksen näkökulmasta ja minkälaisissa toimitissa Suomi on tässä viime vuosina ollut, jotta tälle ymmärrettävästikin nopeasti kannatusta saaneelle kansalaisaloitteelle valiokunnan käsittelyssä saadaan taustaa.

Kesäaikaanhan on siirrytty Suomessa jo ennen Suomen EU-jäsenyyttä, ja sitä on sen koommin säännelty kesäaikadirektiivi. Euroopan komissiohan antoi syyskuussa 2018 ehdotuksen tämän kesäaikadirektiivin kumoamisesta, mutta asia ei ole edennyt sitten jäsenvaltioiden välisissä neuvotteluissa eteenpäin. Komission ehdotuksen käsittelyä on hidastanut muun muassa se, että osalla jäsenmaista ei ole virallista kantaa siihen, kannattavatko ne kesäaikajärjestelyä.

Neuvostossa aloitteen käsittely jatkuu yhä työryhmä- eli virkamiestasolla, ja kuten edustaja Kymäläinen tuossa sanoi, Suomen puheenjohtajuuskaudella tässä on oltu aktiivisia. Siitä huolimatta, että syksyllä ei ollut komissiota, Suomi toi joulukuussa kesäaikakysymyksen neuvoston työryhmään, jossa esiteltiin Suomessa kehitelty aikavyöhykemuutosten vaikutusarviointityökalu, jota voisi hyödyntää keskustelujen tukena. Suomi myös kannusti jäsenmaita vapaaehtoisin koordinaatiokeskusteluihin.

Sen lisäksi Suomi on ollut yhteydessä muihin Pohjoismaihin ja Baltian maihin tiedonvaihdon ja koordinaatiokeskusteluiden edistämiseksi juuri siksi, että edustaja Kivisaaren ja edustaja Auton esiin nostamilta ongelmilta voitaisiin välttyä. Maidenvälinen ensimmäinen virkamiestason yhteyskokous järjestettiin joulukuussa 19. Ministeriö on teettänyt keskustelujen tueksi selvityksen eri skenaarioista aikavyöhykkeiden osalta ja myöskin tämän Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n luoman aikavyöhykemuutosten vaikutusarviointityökalun tähän yhteisen työn pohjalle. Tavoitteenamme on siis se — tämänkin hallituksen tavoitteena — että nämä maat koordinoisivat aikavalintaa koskevia päätöksiään siten, että lopputuloksena olisi yhtenäinen aikavyöhykekartta.

Suomea lukuun ottamatta muilla Pohjoismailla ei vielä ole virallista kantaa kellonajan siirrosta luopumiseen, mutta kuten täällä mainittiin, Tanskassa keskustelua on käyty ehkä pikemminkin niin, että se vastustaa nykyjärjestelystä luopumista. Baltian maista Virossa ja Liettua on virallinen kanta asiaan. Viro, Latvia ja Liettua ovat ilmoittaneet, että ne ovat sitoutuneet koordinoimaan toimensa siten, että maat olisivat aina jatkossa kuitenkin yhtenäisellä aikavyöhykkeellä.

Teemme siis työtä tämän asian eteen. Helmikuun loppupuolella 2020 järjestetään toinen kokous, jossa keskustellaan lisää näistä yhteisistä järjestelyistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

17.40 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Lämmin kiitos herra ministerille tuosta tilannekatsauksesta, missä mennään niin Suomen valtioneuvoston taholta, hallituksen taholta kuin myöskin missä mennään EU:n tasolla.

Omasta mielestäni tämä kansalaisaloite osoittaa sitä kansalaisaktiivisuutta — yli 54 000 allekirjoittajaa löytyy lyhyessä ajassa. Se on osoitus siitä, että tämä jatkuva kellonaikojen siirtely keväällä ja syksyllä keskusteluttaa ihmisiä ja siitä halutaan aidosti luopua.

Olen äärimmäisen kiitollinen siitä, että tässäkin keskustelussa tässä salissa tänään on ollut laaja yksimielisyys siitä, että luovutaan kesä- ja talvi- tai niin sanotusta normaaliajasta ja siirrytään yhteen aikaan, mikä sitten Suomessa on. Siitä, onko normaaliaika elikkä talviaika vai kesäaika parempi, itselläni ei ole laajaa kantaa eikä todellista näkemystä vielä. Itse kuulen mielelläni vielä liikenne- ja viestintävaliokunnassa asiantuntijoita.

Aivan kuten edustaja Myllykoski omassa puheenvuorossaan toi esille, niin viime kaudella, kun tätä asiaa käsiteltiin liikenne- ja viestintävaliokunnassa, siellä asiantuntijat olivat ihmisen terveyden kannalta sitä mieltä, että normaaliaika eli talviaika on se parempi vaihtoehto ihmisille. Omasta mielestäni tulee myöskin katsoa sitä, että Suomen luonto ja eläimet myöskään eivät osaa sitä kelloa siirtää, vaan nekin olisivat sitten niin kuin paremmin tässä normaaliajassa. Ja ihmiset mukautuvat myöskin tähän.

Omasta mielestäni tässä keskustelussa on tuotu hyviä näkökantoja, näkökulmia asiaan ja ollaan yksimielisiä siitä, että kellonaikojen siirtelystä luovutaan ja siirrytään yhteen aikaan. Se, kumpi on parempi aika, varmasti jakaa myöskin kansalaisten mielipiteitä hyvin tasaisesti, niin kuin tilastot osoittavat. Itse toivon ja uskon, että kun tämä kansalaisaloite lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, niin siellä se saa asianomaisen käsittelyn ja kuullaan aidosti ja kuunnellaan aidosti asiantuntijoita ja tehdään siitä sitten päätöksiä.

Itse kyllä olisin lämpimästi toivonut, että EU:ssa päästäisiin yksimielisyyteen siitä, että meillä on tietyt aikavyöhykkeet täällä Euroopassa ja niitä noudatetaan, ja kaikki maat myöskin sitoutuisivat niihin. Ja itse toivon, että me myöskin katsomme tässä matkan varrella hieman sitä, miten muut lähialueen maat mukautuvat ja mitä he siellä päättävät myöskin Pohjoismaissa, aivan kuten edustaja Autto jo omassa puheenvuorossaan totesi. Mutta olen avoin tälle. Itselleni kylläkin normaaliaikakin kelpaa.

17.43 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu aikavyöhykkeistä on itse asiassa yllättävän mielenkiintoista, erityisesti kun katsotaan argumentteja puolesta ja vastaan kesä- ja talviajan suhteen. Hyvin monet kansalaiset ovat sitä mieltä, että kellojen siirtely pitäisi lopettaa, ja hyviä argumentteja löytyy sekä kesäajan että talviajan puolesta. Itse asiassa kun tutustuin näihin vaikutuksiin, niin kaikissa näissä, myös tässä nykyisessä kellojen siirtämisessä, on puolensa, mikä välillä unohtuu keskustelussa.

Tuossa aiemmassa puheenvuorossa puhui edustaja Autto, joka on Rovaniemeltä, ja jos miettii vaikka omaa kotikuntaani Naantalia, niin tämä ei ole ihan nollasummapeliä. Jos mietitään vaikka talviaikaa, joka perustuisi siihen vuoden 81 tilanteeseen, niin käytännössä se kello 12:n keskipäivä toteutuu lähinnä Joensuussa, ei Rovaniemellä eikä Naantalissa. Toisaalta sitten aurinkokellon mukaan taas meidän pitäisi olla toiseen suuntaan kallellaan.

Tästä on hyvin paljon myös kansainvälistä informaatiota ja tietoa saatavilla, ja mitä tulee näihin terveysvaikutuksiin, niin itse pidän niitä ehkä hieman ylikorostuneina, koska meillä ei ole hirvittävästi kokemusta myöskään eri aikavyöhykkeistä. Jos nyt mietitään vaikka Venäjää: otat Trans-Siperia-junan Vladivostokiin — se on vajaa 8 000 kilometriä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

ja siinä on seitsemän eri aikavyöhykettä. Myös monessa muussa maassa on aikavyöhykeitä aika paljon, ja vastaavia tuloksia näistä terveysvaikutuksista ei kuitenkaan esiinny siinä määrin, mitä meidän tutkimuksissa nyt sitten näyttäisi esiintyvän.

Ei ole lainkaan helppo miettiä omaa suhtautumista tähän, ja kuten olemme huomanneet, se jakaa kansalaisten mielipidettä myös aika runsaasti. Ehkä itse suhtaudun tähän kuitenkin symbolisesti: mieluummin ottaisin askeleen kohti länttä kuin itää, ja olisi hyvin tärkeää, että Pohjoismaat ja Baltian maat löytäisivät yhteisen ratkaisun tässä asiassa, on se sitten kumpi tahansa, talvi- tai kesäaika. — Kiitos.

17.46 Mats Löfström r: Ärade herr talman! Det här är en fråga som har engagerat och engagerar många finländare. Redan under förra mandatperioden behandlade riksdagen ett medborgarinitiativ med över 70 000 undertecknare som ville slopa att man två gånger per år vrider klockan fram och tillbaka. Frågan styrs av ett EU-direktiv, och därför kunde inte riksdagen direkt ändra på saken även om en klar majoritet i kommunikationsutskottet under förra perioden ville sluta vrida om klockan. Finland har också aktivt drivit på frågan i EU.

Anledningen till att det här är ett EU-direktiv är att vi inte ska få ett lapptäcke av tidszoner i EU eller att olika länder skulle ändra klockan vid olika tidpunkter, vilket skulle bli besvärligt för exempelvis flygtrafiken. Nu har EU föreslagit att hela EU frångår att vrida om klockan två gånger per år, vilket är bra. Då EU-kommissionen ordnade en öppen konsultation i frågan svarade rekordmånga medborgare, 4,6 miljoner stycken, på enkäten.

Då man upphör att vrida om klockan, vilket föreslås, uppkommer alltså följdfrågan om man ska fortsätta med vintertid eller med sommartid. Finlands befolkning är delad i frågan. Då kommunikationsministeriet förra mandatperioden gjorde en webbenkät besvarades den av 677 000 stycken. Av svaren var 52 procent för att vintertid skulle gälla permanent medan 48 procent ville att sommartid skulle gälla permanent. Här har alltså varje finländare sin egen preferens. Det viktigaste är ändå att sluta vrida klockan fram och tillbaka, vilket en stor majoritet vill.

Av dem som besvarade enkäten var också en klar majoritet av åsikten att tidsskillnaden till Skandinavien eller Centraleuropa inte får bli större än en timme som det är i dag. Kring det råder en rätt stor enighet. Det har det också rätt här i salen, och det är viktigt att ta fasta på. I Nordiska rådet drivs ett arbete som vill att fasta Norden skulle ha samma tidszon, vilket jag tycker att skulle vara en eftersträfvansvärd sak eftersom det skulle underlätta för både handeln och företagen samt människor som pendlar mellan våra länder. Därför är det viktigt att vi koordinerar besluten tillsammans med de övriga nordiska länderna men också med Baltikum, vilket kom fram här. Tack också till ministern för den goda översikten över det kommande arbetet.

Ärade talman! Viktigast är ändå att säkerställa att Finland i alla fall inte kommer ytterligare en timme bort från övriga Norden och Centraleuropa, oavsett om vi kan hamna i samma tidszon eller inte. Det skulle nämligen inte bara påverka handeln negativt, inte enbart i Lappland, som vi hörde, utan också på Åland, som har täta kontakter med Sverige och där vi framförallt ser på svensk tv. Finlands tidszon och att Finland är så nära Norden och Centraleuropa som möjligt i tidszon är här den viktigaste aspekten, tillsammans med att få ett beslut fattat om att sluta vrida klockan fram och tillbaka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

17.52 **Heli Järvinen vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille mielenkiinnosta. Varmasti kansalaisaloitteen tekijät ottavat tämän mielissään vastaan, että ministeri seuraa keskustelua ja myöskin kommentoi.

Keskustelu on ollut laajaa ja melko hyvää, mutta kun puhumme kesä- ja talviajasta, se on osittain myös harhaanjohtavaa. Kannattaa muistaa, että meillä on vain yksi oikea aika ja sitten on yhdellä tunnilla muunneltu aika, siirretty aika, jota myös käytämme. Minulla ei ole vahvaa kantaa siihen, kumpi olisi Suomelle parempi aika, mutta se ei myöskään ole tärkeää tämän asian kannalta, koska tätä asiaa ei voida ratkaista sen perusteella, mitä mieltä kukin tässä salissa on, vaan tämä on paljon laajempi kysymys, ihan prikulleen niin kuin edustaja Löfström edellä kertoi. Moni meistä — varmasti lähes kaikki, niin minäkin — toivoo vilpittömästi, että viisareiden siirtäminen joka tapauksessa jää historiaan riippumatta siitä, kumpi aika Suomeen päätetään ottaa.

Suomi on ollut hyvin aktiivinen kellojen siirtelyn lopettamisessa EU:ssa, ja erityiskiitos pitää antaa kollegalleni Heidi Hautalalle, joka on vuodesta toiseen pitänyt tätä asiaa EU-tasolla esillä. Viime keväänä vihdoinkin europarlamentti myös hyväksyi esityksen, jonka mukaan kellojen siirtely loppuisi ensi vuonna eli vuonna 21. Linjaus syntyi vankoin luvuin, 410 puolesta, 192 vastaan, mutta sitten tuli mutkia matkaan. Seuraavaksi asiasta pitäisi päättää jäsenmaiden vastuuministereistä koostuvassa ministerineuvostossa. Tällä hetkellä tilanne on jumissa, eli valitettavasti emme ole päässeet tässä eteenpäin.

Euroopan tilanne tällä hetkellä on se, että meillä on kolme erilaista aikavyöhykettä: meillä on Länsi-Euroopan aika, johon kuuluvat Irlanti, Portugali ja entinen EU-maa Iso-Britannia; meillä on Keski-Euroopan aika, johon kuuluu 17 eri jäsenmaata; ja sitten vielä Itä-Euroopan aika, johon kuuluvat muun muassa Bulgaria, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Romania, Suomi ja Viro. Tästä sitten pitäisi tehdä päätöstä, mikä aika olisi Suomelle se sopiva aika. Kun ja jos pyrimme siihen, että kelloja todella siirretään viimeisen kerran ensi keväänä, tulisi päätös asiasta tehdä EU:ssa viimeistään tänä keväänä, eli sillä tavalla asia on hyvin ajankohtainen.

Meillä on käyty tänään tätä keskustelua. Tässä on tuotu hyviä perusteluja niin terveyden, ihmisten, päiväkotilasten, karjan, luonnon, naapurisuhteiden kuin monesta muustakin näkökulmasta, mutta suuri osa näistä asioista on sellaisia, joihin me pystymme vaikuttamaan itse, kunhan joku kellonaika olisi valittu. Me voimme päättää, mihin aikaan toimistot avautuvat, me voimme päättää, mihin aikaan koulujen päivät alkavat, mihin aikaan päiväkotilapset omiin toimiinsa menevät, mutta meidän pitäisi pystyä laajemmin hartioin päättämään siitä, mikä on oikea ja hyvä aika Suomelle, kun puhumme yhteistyöstä niin Pohjoismaiden kanssa, Baltian maiden kanssa kuin koko Euroopan kanssa, koska jokainen meistä ymmärtää tämän: miettikää, mikä sekamelska syntyisi, jos Eurooppa olisi kuin tilkkutäkki, jossa jokainen maa on itse valinnut itselleen sopivan ajan. Se saattaisi tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa, kun matkustamme Euroopassa, joka rajalla kellonaika hyppäisi tunnin, tai vähintään tunnin, johonkin suuntaan — aivan absurdi tilanne Euroopan tasolla, kun kuitenkin pyrimme hyvään yhteistyöhön, mahdollisimman sujuvaan kaupankäyntiin, mahdollisimman toimiviin junayhteyksiin, lentoyhteyksiin ja niin edelleen. Minusta Suomi tekisi mahdollottoman viisaasti, jos nyt pyrkisimme saamaan tässä sellaisen ratkaisun, joka olisi yhteinen paitsi Suomelle mutta myös Pohjoismaille, Baltialle ja laajalle osalle Eurooppaa, ja väitän, että siitä pitkällä tähtäimellä hyötyisimme kaikki riippumatta siitä, olisiko se nyt sitten valon suhteen parempi tai vähän heikompi lyhyellä tähtäimellä, mutta kun ajatellaan vuosia eteenpäin, niin aivan varmasti niin ihmiset, niin päiväkotilapset, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

karja kuin luontokin sopeutuisivat siihen yhteen aikaan, kunhan vain tämä venkslaus loppuisi ja kunhan parantaisimme ja tehostaisimme yhteistyötä yhdessä Euroopan kanssa.

17.57 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva kansalaisaloite kuuluu niihin asioihin, joihin kaikilla on tietty asiantuntemus. Suomi ei tunnetusti voi tehdä ratkaisuja kellojen siirtämisen lopettamisesta yksin, vaan yhdessä muun EU:n kanssa. Suomen aloite kellojen siirtämisen lopettamisesta koko EU-alueella ei ole edennyt, sillä kaikki eivät ole olleet valmiita luopumaan kellojensiirtelyleikistä. On erittäin tärkeää, että aikaero EU-naapurimaihimme ja Keski-Eurooppaan ei kasva. Tästä syytä on tärkeää, että päätökset ovat EU-tasolla koordinoituja.

Kesäajan hyötyihin kuuluvat pitemmät valoisaat illat. Ne kannustavat liikunnallisiin harrastuksiin, kuten kävelylenkkeihin työ- ja koulupäivien jälkeen. Pysyvällä kesäajalla on tutkimusten mukaan myös jonkinlaista vaikutusta energiankulutukseen, sillä pimeys vastaa normaaliaikaa paremmin valtaosan unirytmia ja säästää siten sähkönkulutuksessa.

17.59 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kaikkien muiden puheenvuoron pitäjien tavoin kannatan lämpimästi ensinnäkin sitä, että Suomi pystyisi luopumaan tästä kellojen siirtelystä. Se on varmasti meidän kaikkien yhteinen tavoite täällä eduskunnassa. Mutta se tosiaan edellyttää sitä, että asiasta päästään sopuun myös EU-tasolla.

Haluan myös kiittää kaikkia tämän kansalaisaloitteen allekirjoittajia. Edellinen eduskunta tosiaan käsitteli sitä kansalaisaloitetta, jossa esitettiin, että Suomi luopuisi kellojen siirtelystä. Nythän asia on tosiaan edennyt jonkin verran EU:ssa, mutta pieniä mutkia on tullut matkaan. Uskon kuitenkin, että sielläkin sopuun päästään.

Tärkeintä siis olisi, että kaksi kertaa vuodessa tapahtuvasta kellojen kääntämisestä päästäisiin lopultakin neljän vuosikymmenen jälkeen eroon. Täällä on tänäänkin todettu monen otteeseen, että muun muassa terveyshaitat ja sydänkohtausten riskin lisääntyminen olisivat jo itsessään riittävä peruste kellojen siirtelystä luopumiselle.

Arvoisa puhemies! Sitä vastoin on nähtävästi jonkin verran näkemyseroja siitä, mikä olisi käytännön kannalta paras aikavyöhyke Suomessa. Henkilökohtaisesti kyllä kannatan kesäaikaa. Perusteluni on osin sama kuin Suomen Ladulla, joka pitää loppusyksyn ja talven iltojen valoisan ajan pitenemistä tärkeänä muun muassa ulkoliikunnan lisääntyneiden mahdollisuuksien kannalta. Etelä-Suomessa saataisiin jopa 90 tuntia vuodessa lisää valoisaa aikaa liikuntamahdollisuuksiin käytettäväksi, ja se olisi merkittävää muun muassa kansanterveyden kannalta.

Mielestäni on myös huomioitava, että nykyaikaisen yhteiskunnan rytmi on jossain määrin erilainen kuin se oli menneinä vuosikymmeninä. Kun esimerkiksi otetaan huomioon se, että valveillaoloaika alkaa tyypillisesti aamukuudelta tai aamuseitsemältä ja päättyy useimmiten kenties iltakymmeneltä tai -yhdeksitoista, niin itse asiassa kello 14 taitaa olla huomattavasti lähempänä päivän tosiasiallista puoltaväliä kuin kello 12.

Arvoisa puhemies! Melko harva suomalainen on hereillä ennen aamuviittä, mutta useimmat ovat siis valveilla vielä iltayhdeksältä. Esimerkiksi huhtikuun puolivälin tienoilta aurinko nousee hieman paikkakunnasta riippuen kuuden maissa aamulla ja laskee noin puoli yhdeksältä illalla. Jos olisimme pysyvässä talviajassa, ei auringonnousu jo viideltä mielestäni läheskään korvaisi sitä, että illalla tulisi pimeää jo reilusti ennen kahdeksaa. Syyskuun lopussa ja lokakuun alussa iltojen pitenemisen vaikutus olisi vieläkin konkreettisempi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

Arvoisa puhemies! Muun muassa näillä perusteilla toivon tälle kansalaisaloitteelle hyvää menestystä. Mutta luonnollisesti se edellyttää ennen kaikkea sitä, että EU:ssa päästään lopulliseen sopuun kellojen siirtelyn lakkauttamisesta. Ja se on mitä ilmeisemmin koko eduskunnan yhteinen tavoite.

18.02 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Haluan vielä lyhyesti todeta, että ensinnäkin edellä tuossa edustaja Savio puhui erittäin hyvin ja hänen argumentaationsa voi täysin allekirjoittaa. Otin puheenvuoron edustaja Myllykosken puheenvuoron jälkeen, jossa hän jossain määrin peräänkuulutti sitä, että aikavyöhykettä valittaessa valon ja pimeän ajan terveyshyötyjä tulisi painottaa enemmän kuin esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön näkökulmaa, mutta mielestäni edellä edustaja Savio ja toisaalta tämän kansalaisaloitteen tekijät ovat todistaneet, että sillä, että siirytään pysyvästi kesäaikaan, on todella enemmän terveyshyötyjä. Kaikkein suurimmat terveyshyödyt varmaan saadaan sillä, että luovutaan tästä kellojen siirtelystä keväällä kesäaikaan ja syksyllä taas niin sanottuun normaaliaikaan. Sehän se rasittaa tietysti sitä ihmisen unirytmää, kun se muutos tapahtuu niin nopeasti.

Tosiaan, arvoisa puhemies, sitä haluan korostaa, että Suomen pohjoisen sijainnin vuoksi meillä vuodenkierrossa tapahtuva luonnollinen valoisien ja pimeän ajan vaihtelu on niin suurta, että meillä paljon olennaisempia olisivat esimerkiksi edustaja Järvisen kuvaamat ratkaisut, että mietimme esimerkiksi aamun valoisien hetken kannalta koulujen alkamisajat niin, että kouluun voidaan tulla sillä tavoin, että jo siihen aikaan olisi mahdollisimman valoisaa. Tässä mielessä se, että Suomi olisi vaikkapa Keski-Euroopan kanssa samassa aikavyöhykkeessä, tarkoittaisi vain sitä, että meillä esimerkiksi koulut alkaisivat lähempänä kahdeksaa ja taas sitten siellä lännempänä, esimerkiksi Ruotsissa tai Saksassa, koulut alkaisivat lähempänä yhdeksää, jolloin koulutie päästään lähes ympäri vuoden kulkemaan kuitenkin valoisampana aikana, joten tässä mielessä en ihan ymmärtänyt sitä Myllykosken esittämää kritiikkiä siitä, että sillä, että hakeutuisimme aktiivisesti Keski-Euroopan kanssa samaan aikavyöhykkeeseen, olisi jotain negatiivisia terveysvaikutuksia suomalaisille, vaan päinvastoin uskon, että kun olemme myös työelämässä tilanteessa, jossa suomalaiset toimivat yksityisellä sektorilla hyvin pitkälle vaikkapa globaaleissa yrityksissä, niin kun sovitaan palaverista saksalaisten tai ruotsalaisten kanssa, että se alkaa kello 14, niin se alkaa kello 14 eikä tarvitse pohtia, mitä aikavyöhykettä kulloinkin tarkoitetaan. Se on mielekäs uudistus mielestäni.

18.05 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Pääasia on, että saisimme ratkaistua sen, että ei tarvitsisi enää käännellä kelloja kaksi kertaa vuodessa. Se olisi tärkein ratkaisu tässä. Itse olen ainakin tällä hetkellä kesäaikaan siirtymisen taikka siinä pysymisen kannalla. Mutta nyt kun on hyvä tilaisuus: Millä tavalla suhtautuu arvoisa herra ministeri tähän asiaan esimerkiksi kansainvälisen liikenteen kannalta? Olisiko parempi lähentyä Länsi-Euroopan aikaa kuin pysyä vähän enemmän täällä ikään kuin itäpuolen ajassa?

18.06 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Jatkan vielä hetken: Tuossa edustaja Järvinen otti aiheellisesti esiin, että voimme myös itse vaikuttaa aikaan. Eivät kaikki virastojen ja koulujen ynnä muiden aukioloajat ja muut ole kiveen hakattuja. Sen vuoksi palaan tähän aiempaan esimerkkiin, kun puhuin Trans-Siperia-junasta, joka ylittää seitsemän aikavyöhykettä. Tämäkin juna kulkee Moskovon ajassa riippumatta siitä, kuinka monta aikavyöhykettä ylitetään. Maailmalla on paljon erilaista kokemusta aikavyöhykkeisiin liit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2020 vp

tyen ja nimenomaan muun elämän kellonaikojen vaikutukseen. Jos käy niin, että Pohjoismaat löytävät toisensa mutta Baltian maat eivät, niin tässäkin varmasti voidaan tehdä sellaista yhteistyötä, joka olisi kaupallisesti perusteltua, että näitä kellonaikoja voitaisiin sitten muilla keinoin yhteensovittaa. — Kiitos.

18.07 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, edustaja Niemi, kysymyksestä. Kuten tuossa aikaisemmin sanoin, tilanne nyt tällä hetkellä EU:ssa on jumissa. Suomi on pitänyt elossa tätä keskustelua ja käy virkamiestasolla Pohjoismaiden ja Baltian kanssa koordinaationeuvotteluita. Ensimmäinen kokous oli tosiaankin viime vuoden joulukuussa, ja nyt sitten tässä kuussa on tarkoitus tavata uudemman kerran.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.